Ч. 190. (689.). Львів, второк дня 28. серпня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:
На рік . . . 24·— К.
„ півроку . . . 12·— „
„ чвертьроку . . . 6·— „
„ місяць . . . 2·40 „

В краю і державі:
На рік . . . 32·— К.
„ півроку . . . 16·— „
„ чвертьроку . . . 8·— „
„ місяць . . . 2·70 „

За границю:
В Німеччині . . . 37 мар.
В Америці . . . 11 дол.
В инших державах . . . 54 фр.

Українська школа в Тернополи в часї окупації.

Як російське військо а за ним російські власти вступили до Галичини, першим їх ділом було покасувати всї наші товариства, стовариненя, школи і т. п.

Те саме стало ся очевидно також і в Тернополи, який найдовше з цілої Галичини оставав під російським панованем і в якім через два роки з горою шкільна молодїж була лишена науки, опіки і шкільного вихованя. Як тяжко відбив ся брак шкіл на нашій молодїжи, може оцінити лиш сей, хто бачив власними очима се, що тут діяло ся.

Вправдї російські власти закладали по деяких селах як Глубічок великий, Березовиця велика а навіть в Тернополи свої російські школи початкові, але до тих шкіл мимо нагайок, силувань, страхів і т. п. ніхто своїх дітий не посилав.

Вкінци по двох літах рознесли ся по Тернополи чутки, що буде вільно закладати школи на основі австрійських плянів науковий.

По приїздї Трепова, який став ґенерал ґубернатором занятих австрійських областий на місци ославленого ґрафа Бобринського, з'явив ся в Тернополи шкільний куратор Яковський і сей скликав директорів тернопільських середних і народних шкіл на конференцію, на якій подав їм до відома, що можна буде закладати школи всї, які були до тепер, але ними мають опікувати ся горожанські шкільні комітети і не можна буде в них учити анї німецької анї „еврейської“ мови.

Директори зразу не пристали на вичеркнене німецької мови з наукових плянів, але вкінци згодили ся і приступлено до творення шкільних комітетів.

В цїли заложеня такого комітету запросив тодїшний бурмістр п. Міхаловський 30 горожан між ними лиш трьох Українцїв а то пп. Вітошинського, Сеника і Ріпнійського. Комітет сей зійшов ся, вибрав головою директора реальної школи п. Тройнара, заступником його директора польської ґімназії п. Ленкевича і опісля постановив старати ся о заложене польської ґімназії, школи реальної, шкіл народних а вкінци на домагане п. Ріпнійського також української ґімназії і українських шкіл народних.

Зразу Поляки противили ся домаганю п. Ріпнійського, говорячи, що українські школи не будуть мати анї учителів анї учеників, але вкінци згодили ся, а навіть п. Ленкевич зрезиґнував, щоби дати можвість вибрати на його місце заступником предсїдателя п. Ріпнійського.

Так вибрана спільна президія постарала ся о льокаль для шкіл але польських, а що до льокалю для українських шкіл заявила, що вона не має обовязку о те старати ся.

Через таке ведене мусїли Українцї заложити окремий комітет, Поляки зискали на тім, що наші школи отворено цїлий місяць пізнїйше, а ми зискали ще один доказ польської зичливости для української справи.

На запрошене п. Ріпнійського зійшли ся Українцї на нараду і на тій нарадї в присутности російського поліцмайстра (на польських нарадах його нїколи не було) під проводом п. Івана Боднара, ухвалено заложити поки що українську ґімназію і дві народні школи та вибрано тіснїйший комітет для переведеня сих постанов в дїло. В склад того комітету увійшли пп. Ріпнійський, як голова, о. Ксав. Бонн як його заступник, та Др Вітошинський, Др Калин, Будний, Сатурський і Пелех як члени.

Найважнїйшою річию було знайти льокаль. В тім зглядї тернопільський поліцмайстер оказав нам чимало помочи. Наказав маґістратови перевести адаптацію пяти комнат в знищеній каменици і тут примістили ся наші школи. Рано мала науку ґімназія, а пополудни обі народні школи.

Зразу, як число учеників не було велике, наука була мила, але пізнїйше, як число молодїжи потроїло ся, наука була дуже прикра. В лавочках на двох учеників мусїло сидїти по трьох або і чотирох, в клясї не було де поставити анї таблицї анї стола, анї навіть стільця для учителя; одинокою розрадою була надзвичайна пильність і прекрасне поведене нашої молодїжи так в школї як поза школою.

Як вже ґімназія і народні школи увійшли на трівку дорогу, на домагане родичів виєднав шкільний комітет у російських властий позволене на утворене зразу жіночої, а відтак і мужеської учительської семінарії, в яких наука відбувала ся спільно, лиш наука спеціяльних предметів відбувала ся окремо для дївчат а окремо для мужчин. Семінарія мала окреме приміщене в заведеню кн. Острожського, де займала чотири комнати, а наука відбувала ся в той спосіб, що три кляси мали науку рано, а дві пополудни.

По революції повіяло лекшим духом і в Тернополи. В наших школах зачало ся учити німецької мови, а опіку над школами обняв Кружок Українського Товариства Педаґоґічного в Тернополи, який в тій цїли відновлено.

Та кружок сей мав також задачу орґанізувати школи по повітї, а навіть по цїлім краю, та великі перешкоди в комунікації, брак шкільних будинків, а вкінци воєнні подїї станули молоденькому товариству на перешкодї розвинути свою дїяльність.

Зазначу лиш, що заходом Видїлу того кружка мало в осени сего року повстати по селах 5 шкіл.

На закінчене ще деякі дані про наші школи.

I Українська клясична ґімназія в Тернополи.

А. Фреквенція і клясифікація учеників:

Кляса	Записаних учеників публ. хл.	публ. дївч.	прив. хл.	прив. дївч.	Клясифікація: Здібні з відзн. публ.	Здібні з відзн. прив.	Здібні публ.	Здібні прив.	Поправки	Нездібні	Виступило	Разом
I.	35	9	12	2	9	3	20	7	16	1	2	58
II.	17	4	12	2	3	2	17	8	2	—	3	35
III.	30	2	13	—	4	2	26	11	2	—	—	45
IV.	32	1	12	—	4	2	25	7	6	1	—	45
V.	30	1	11	1	5	4	21	7	5	1	—	43
VI.	22	1	12	1	6	3	16	9	2	—	—	36
VII.	23	—	5	—	6	1	13	3	5	—	—	28
VIII.	45	3	4	—	12	1	36	1	—	—	2	52
											Разом	342

Б. Іспит зрілости.

Складало іспит зрілости учеників: публичних 47, приватних 2, ектерністів 7. — Зложило іспит зрілости: зрілий з відзначенем: публичн. 10, приватний 1; зрілий: публичних 34, екстерністів 7: незрілий: публичний 1; відступило 3. Разом 56.

В) Збір учительський:

Петро Ріпнїнський, Іван Боднар, Іляріон Брикович, о. Микола Винницький, Михайло Губчак, Семен Дорундяк, Мирон Зарицький, о. Лев Кочій, Андрій Музичка, Петро Пелех, Іван Франчук, др. Фрідман і др. Лев Цегельський. — Директором був Петро Ріпнійський, а його заступав зразу Іван Боднар, а опісля Іляріон Брикович.

II. Українська учительська семінарія жіноча і мужеська.

А. Збір учительський.

Іван Боднар, о. Ст. Гаврилюк, Михайло Губчак, Зофія Гоґоевичівна, Мирон Зарицький, Йосиф Коренюк, Володимир Котович, Яків Миколаєвич, Гнат Мороз, Теофіль Остапюк, Петро Пелех, Іван Франчук і др. Лев Цегельський. — Директором був Іван Боднар.

Б. Фреквенція і клясифікація.

Кляса	Записан. мужчин	Записан. дївчат	Здібні з відз. мужчин	Здібні з відз. дївчат	Здібні мужчин	Здібні дївчат	Нездібні мужчин	Нездібні дївчат	Попр. мужчин	Попр. дївчат	Вступ. мужчин	Вступ. дївчат	Разом
I. а)	9	22	—	2	5	18	1	—	3	2	—	—	31
I. б)	5	25	—	2	3	20	1	1	1	2	—	—	30
II.	10	17	2	5	4	12	1	—	3	—	—	—	27
III.	6	8	2	4	2	4	—	—	2	—	—	—	14
IV.	10	19	—	2	9	15	—	—	—	2	1	—	29
												Разом	131

*) Римокатоликів було 4, Мойсеевої віри 1.

В. Іспит зрілости.

До іспиту зрілости зголосило ся:

учеників публичних	9
екстерністів	1
учениць публичних	17
екстерністок	6
Разом	33.

При іспитї признано:	мужч.	жінок
зрілими з відзначенем	1	8
зрілими	9	11
позволено поправити іспит з одного предмету	—	2
від іспиту відступило	—	2

III. Українська мужеська народна школа.

А. Фреквенція і клясифікація.

Кляса	Записаних	До висшої кляси здібн.	До висшої кляси нездібн.	Неклясиф.
I. а)	53	39	4	10
I б)	27	21	—	6
II.	31	25	1	5
III.	39	29	5	5
IV.	25	17	5	3

Б. Учительський збір.

Яків Миколаєвич, о. Гаврилюк Стефан, Мартин Косовський, Іван Макушка і Горбай Василь.

IV. Українська жіноча народна школа.

А. Учительський збір.

Стефанія Бриковичівна, о. Микола Винницький, Бронимівна Евгенія і Кобілянська Стефанія.

Б. Фреквенція і клясифікація.

Кляса	Записаних	До висшої кляси зд'бн.	До висшої кляси нездібн.	Неклясиф.
I.	21	16	—	5
II.	29	24	2	3
III.	31	19	2	10
IV.	28	27	—	1

Як з сих даних бачимо, що мимо тяжких обставин, в яких ми находили ся в часі російської окупації, мимо ворожого настрою зі сторони російських властий до революції, наша тернопільська українська суспільність своїми власними силами без посторонної помочи зуміла зорганізувати тільки шкіл і запевнити тим школам дуже гарні успіхи.

Заряди шкіл поробили вже заходи, щоби галицька Рада шкільна краєва признала тим школам право прилюдности, а не сумніваємо ся, що наші члени Ради шкільної краєвої і наші посли пороблять всі заходи, щоби праця нашої молодіжи і наших зборів учительських одержала від австрійських шкільних властий свою апробату.

Іван Боднар.

Дороги і цілі української політики.

СТОКГОЛЬМ. (Укр. Б.). Київський кореспондент укр. бюра доносить: Президент українського кабінету Винниченко зложив в імени українського правительства таку заяву: Українська демократія не має ненависти супроти Петрограду, вона відносить ся радше супроти тимчасового правительства зовсім байдужно, бо вона сама собі дала правительство, до котрого має цілковите довіре. Нова Українська Центральна Рада основує ся на зовсім нових принципах. Вона зовсім не задумує понеголювати народ економічно або поліційно; вона не основує ся рівнож на несвідомости широких народних мас, або на принципі залякуваня народа при помочи релігії. Ні, нова Рада зродилась з довіря українського народа, з його власної сильної волі, яка з дня на день змагає ся в енергію і поглублює ся. Наша власть се народна власть в правдивім значіню слова. Відтак означує Винниченко функції і завданя нового українського правительства. Його головне завдане се розвязка українського питаня національностий і орґанізація власти. Вкінци підносить ще Винниченко передовсім надзвичайну вагу шкільного питаня і каже, що приготовляє ся утворене академічної ради, яка перейме управу шкільництва в цілій Україні.

Поворот Митрополита ґр. Шептицького.

ВІДЕНЬ, 24. серпня. (Укр. Б). З кругів що стоять близько особи Митрополита, дістаємо таку вістку: Коли з Швайцарії прийшла відомість, що Митрополит залишив поки-що свою подорож до Риму, сталась справа його повороту до краю знов актуальною. Для того звернув ся український епископ (номінат) Перемишля Др Коциловський телеґрафічно до ґр Тишкевича в Льозанні, у котрого митрополит під сю пору перебуває, з запитом, що Митрополит думає тепер робити. На се відповів сам Митрополит, повідомляючи телеґрафічно про свій виїзд до Відня. — Митрополит граф Шептицький, котрому ц. к. міністерство зелізниць дало в Іасбруку до розпорядимости осібний сальоновий віз, приїжджає в неділю о 7.25 год. рано на західний дворець. В двірськім сальоні двірця приготовляють йому віденські Українці святочне приняте, на яке запрошено представителів властий. При тій нагоді будуть промовляти: пос. Др Ев. Олесницький, віцепрез. Юл. Романчук і надрад. Ясеницький. По принятю удасть ся Митрополит до ґр. кат. церкви св. Варвари (ул. Почтова, 10), де принявши чолобитню від гр. кат. духовенства, відправить Службу Божу і уділить вірним благословенства. Особлившим припадком сходить ся день приїзду з 25 літним ювилеєм священства Митрополита. Відомий також в віденських кругах різьбар Терещук виконав з нагоди повороту Митрополита плоскорізьбу в золоті, яку передасть Митрополитови при принятю.

Митрополит ґр. Шептицький у Відни.

(Ткб.). ВІДЕНЬ, 27. серпня.

П неділкові часописі доносять, що український митрополит ґр. Шептицький приїхав вчера рано до Відня. На двірци повитали його торжественно члени віденської української кольонії, українські посли до державної ради, греко-кат. духовенство і депутація У. С. Стрілецтва. Віцепрезидент палати послів Романчук, старший радник краєвого суду Ясеницький, посол до державної ради Олесницький і Сінґалевич виголосили до митрополита довші промови, на які він дякуючи відповів глубоко зворушений. Генерал майор Павлюх вручив митрополитови золоту плоскорізьбу зроблену різьбарем Терещуком. Серед звуків українського гимну всів засипаний цьвітами митрополит в товаристві віцепрезидента Романчука і перемиського епископа Коциловського у автомобіль і удав ся до ґр. кат. церкви св. Варвари, де відправив торжественну Службу, на котрій межи иншими був присутний також управитель міністерства просвіти Цвіклінський.

Зі станиславівського побоєвища.

Їдучи з заходу зелізницею до Станиславова, можна вже від Калуша бачити сліди знищеня. Зелізничі будинки попалені та зруйновані. Тут і там серед розкішної зелені ланів з бараболею та на стернях видно глибокі чорні ями від ґранатів. Між Павелчем і Угриновом переїздить ся коло наших і російських становищ. За нашими видно масу землянок та захистів для артилерії. Деякі ще стоять, деінде сторчать лише чорні обгорілі стовпи. До лінії веде з ліса довжезний глубокий лучний рів, виложений для охорони перед водою і болотом густими драбинковими ходниками і обшитий плотами. За російськими лініями землянок майже не слідно — взагалі видно, що менше дбали про вигоду та сильне укріплене як наші.

Тепер все робить страшно пригноблююче враженє. Хто колись бачив чудову шахівницю урожайних піль з ріжними відтінями красок, той тепер не може повірити, що се те саме поле. Бо бачить окопи, насипи, ями від ґранатів, скрізь палі, на яких натягнений колючий дріт. Тут то там гора поскиданих на купу, поломаних та покручених „еспанських їздців“, на оба боки коло них вільний перехід. Се артилерія приготовляла дорогу піхоті.

Поїзд їде поволи та колибає ся на одну й на другу сторону. На право минає двір в Угринові долішнім; стоять з нього лиш обсмалені цегляні стіни. З гарного городу з ставом ні сліду; на місци де колись пишались старі смереки, видно лише зруб, декілька зрізаних дерев купає ся короною в болотнятім ставі.

Міст на Солотвинській Бистриці представляєсь як купа покрученого та пірваного зеліза, через яке з шумом продираєсь вода. Половина моста від правого берега лежить відкинена на бік на кільканайцять кроків ціла на землі на боці.

Дворець не потерпів крім шиб. Ряд домів попри дорогу з двірця до Княгинина — села цілком знищений. Нігде там ні живої душі. Знесений тор, що вів з двірця до горальні Ліберманa. В Княгинині — селі під хатами стрілецькі рови; не диво, що богато хат згоріло.

Місто, колись таке рухливе, виглядає начеб вимерло. Торговиця спалена від західної сторони. Там Москалі підпалили склад муніції, який вилетів у воздух. Дим з того був такий гризючий, що люди прямо від нього сліпли.

В місті нігде ні одного склепу, скрізь сліди насильства та рабунку. Зелізні жалюзії подіравлені та порозбирані. Найбогатший в склепи пасаж Ґартенберґів — се одна руїна. В порівнаню з передмістями та доохрестними селами місто потерпіло ще досить мало.

Села, головно ті, що були на лінії, як: Вовчинець, Ямниця, Клузів, Підпечари, Угринів дол. і гор., Пасічна, Загвіздє, Пациків, Крехівці, Дрогомирчани, се майже самі згарища.

Запримітити можна дуже цікавий прояв, що на місцях, де колись стояли цілі господарства, нема ні сліду спаленя, а остали лиш кусні дерева та глини або часом стоїть стріха просто на землі. Люди оповідають, що се Москалі розбирали хати тай або палили або укріплювали окопи або просто ладували на фіри та за песі гроші продавали жидам. А жидки про яких страждання та кривди ми так богато читали в дописях польських часописий, робили вязки з сього дерева та продавали. Хто зна, чи не трапив ся такий случай, що властитель платив солено за дрова з своєї власної хати. — Очевидно, що завдяки таким і подібним „воєнним підприємствам“ робили жиди маєтки — тай нічого дивного, що саме на них кинули ся рабувати ті, завдяки яким ті маєтки зібрано.

Тоді то, коли польські лянсієри кинулись по розігнаню всякої дичі, що рабувала, в сторону Креховець заслонювати відворот і коли один з них вертав містом ранений, положив його трупом вистрілом з револьвера якийсь

Про се однак дискретно мовчить ся — як і про те що остали в місті салдати завдяки сему фактови ще з більшою бішеностю кинулись на жидів

Станиславів і дооколичні села мали через час свойого житя „на позиції“ чимало ранених та вбитих. Замітна повна посвяти готовість ратованя російських санітарів та лікарів, що кидали ся в запалені та завалені стрільнами хати і серед граду куль витягали нещасних та давали першу поміч. Годить ся сказати ще й про те, що люди не можуть нахвалитись „своїх людий“ — Українців, що вони стоячи на кватирі не лише не брали нічого, але ще ночами пильнували, щоб кацапи чогось не розтягнули.

Непотрібно згадувати, що маса живого інвентаря, що може менше знести, як наш битий всякими злиднями чоловік, знівечилось. А решта засуджена на збуте або смерть з голоду з браку паші. Бо все, що було засіяне, московські коні випасли та стратували. Як взяти ще під увагу, що не можна було позазатись на поле, не стягаючи на себе шрапнеля, отже не можна було в довільнім місци поле обробляти, і що богато поля перекопано ровами — то маємо образ сегорічних жнив в тих сторонах.

Коротко цілій низці сіл грозить голод. Як що власти не прийдуть з помочю, себто не доставлять їди та паші та не побудують якихсь приміщень, то сотки людий пропадуть з голоду й холоду.

Війна.

Могучі бої на італійськім фронті. Огонь артилерії на Сході.

ВІДЕНЬ, 25. серпня. З воєнної пресової кватири доносять:

Щоби військам армії над Сочею, які борять ся на північ від Ґориції, дати ліпші боєві умови, взято їх назад. Було се лекше до викованя, бо через те загальне положене не змінилось, а оборона нової лінії вимагати ме менших жертв, як оборона старої. На старім становищи прийшло ще в четвер до завзятих боїв. Наші війська мимо некорисних боєвих умов відперли неприятеля, на південний схід від Врх і в области Водіче. Неприятель поніс великі втрати.

Слідуючої ночи в найповнійшім порядку, без впливу неприятеля, ми уступили.

Для обманеня неприятеля полишились в старій лінії всюди малі відділи.

Против них в пятницю рано неприятель сотворив сильний огонь артилерії і метачів мін, почім о год. 10. слідував наступ піхоти. Наша артилерія могла дуже добре взяти під огонь Італійців, які війшли в опущені становища. В полудне найпереднійші відділи неприятеля дійшли до сугорба на південний схід від Врх. Пополудни стежні відділи посували ся осторожно в східну сторону. Відперто їх на захід від Цаль і Подлесец. В пятницю перед полуднем зробив ворог наступ на Монте Сан Ґабріеле. Пять наступів бриґади з Палермо, за якими протягом ночи слідувало дальших 12, розбило ся.

Проби ворога вдерти ся в наші становища коло Катеріна, не повелись. На високорівни Красу вчерашний день був спокійнійший; так само на мостовім причілку Тольмайна і на північ звідти. На захід віе Монте Пяно відперто сильнійший неприятельський відділ.

Бої над Сочею.

БУДАПЕШТ. Донесене военної пресової кватири: Рівнож четвертий день битви над Сочею означив для нас повний успіх. Найбільше, що осягнули Італійці коло Врх, то се, що загрожують голій височині. Але се осягнули вони мимо пасивної дефензиви австрійських військ. Австрійська управа ще навіть не рушила своїх стратегічних резерв. Належить отже спокійно ждати на хвилю, в котрій ті резерви рушать і знаменитим протинаступом відберуть Італійцям навіть їх теперішний зиск на терені.

В справі мира.

БЕРН. (Ткб). Двевники доносять з Льондону: В Низшій палаті заявив Бонар Ляв, що президент міністрів одержав подане, заосмотрене 221.617 підписами, взиваюче правительство, щоби розпочало мирові переговори. Те повідомлене принято відома.

ЛЬОНДОН. (Ткб) „Exchang Telegraph“ доносить, що льондонські дисиденти вислали до папи петицію, заосмотрену великою скількістю підписів, з прошенем о скликане міжнародної конференції християн усіх обрядів для устійнення умов, під якими можна би осягнути справедливий і тревалий мир.

Зі східного фронту,

ВІДЕНЬ (Ткб). В военної пресової кватири подають: В четвер вечером російські відділи по перті сильно своєю артилерією, заатакували наші полеві сторожі висунені вперед на захід від Бродів. Під огнем наших скорострілів неприятель був приневолений уступити, полишаючи вбитих. Так само легко відперли ми неприятельські стежі, які висунули ся за Збруч.

Калуські події в російськім освітленю.

Военний звітник петроградский „Бержевих Ведомостей“ описує страшні події, які перебули нещасні мешканці Калуша в часі короткої російської окупації.

Російський журналіст приписує вину тих подій поведеню большевиків, які захитали у війську всякий змисл для дисципліни і — очевидно — Німцям, котрі мали полишити в Калуши великі скількости горівки, щоби через те приманити голодних Росіян до вибриків. Два полки інфантерії, що йшли за російськими наступаючими військами, заняли Калуш і зараз взяли ся до горівки. Офіцирам, що потребували людий до окопів, не вдало ся удержати їх в порядку. Вскорі були салдати бездамно п'яні. Вони почали знасилувати жінки, причім не ощаджували навіть старових і восьмилітних дівчат. Богато при тім тяжко покалічено, деякі діти на публичнім місци знасилувано, а відтак порубано. — Вкінци почали п'яні на сліпо стріляти, причім застрілено богато мешканців і жовнірів. Коли відтак німецький протинаступ загрожував російському становищу перед містом, вдало ся командантові козацької дивізії тільки з великим трудом повести 800 людий з обох полків до бою. Инші продовжували оргії, що кінчили ся диким вищеном, рабованем і убійством. Салдати навіть помершим вибивали з уст золоті зуби. З найбільшим трудом тільки змогли офіцири перешкодити борбі між казвацькими козаками, яких прислано для підмоги, а п'яними салдатами обох полків.

На остатнім вічу кадетів в Петрограді зложила п. Нечаєва звіт про ті події і про подібні жорстокости в Тернополи, який сей цілковито потверджує.

НОВИНКИ.

— **З України.** „Neue Zürcher Zeitung“ подає з Петрограду вістку, що постанови тимчасового російського правительства що до компетенції У. Ц. Р. викликали серед її членів велике невдоволене. Правительство піддає У. Ц. Р. лиш 5 провінцій, коли наші представники жадають 9. Дальше генеральний секретаріят мав складатись з 14 міністерств, а тимчасове правительство признало лиш 9. Мало воно українським властям відмовити також законодатної власти. Як що те все справдить ся, то буде се знак, що російське правительство під впливом кадетів розпочало супроти України новий курс політики.

У. Ц. Рада принимаючи звіт генерального секретаріяту про переговори з рос. правительством та про інструкції тогож правительства з дня 17. с. м., ухвалила між иншими отсе: виходячи з точки погляду, що є конечною річ, щоб зі всею рішучістю звернути увагу тимч. правительства на те, що його інструкції з 17. серпня противлять ся порозуміню між тимч. правительством і У. Ц. Р., порозуміню, яке одиноке може служити підставою для приготовання української автономії, українських установчих зборів і установчих зборів цілої Росії, дальше бажаючи, щоби запровадити на Україні безпеченство і порядок та щоби скріпити добутки революції, уважає У. Ц. Р. своїм обовязком запропонувати членам генерального Секретаріяту нову інструкцію в ціли затвердження її тимчасовим правительством, дальше поручити виконуючому виділови У. Ц. Р. і ген. Секретаріятови випрацювати статут, який управильнив би відношене між Радою і Секретаріятом, переказати тому останньому випрацювати ряд проєктів законів, а саме в квестіях: робітничих, аграрних, заосмотрення в харчі, публичного навчання; візвати правительство, щоб заняло ся питанем „війна або мир“ і питанем кари смерти, щоби приступило негайно до приготовних праць в ціли скликаня української конституанти та конституанти для цілої Росії і звернути увагу всіх народностий на Україні на браки в інструкціях, щоби післати відозву до робітничих мас України, аби зорганізували боротьбу за свої інтереси і згуртували ся коло Української Центральної Ради.

— **Відзначене.** Іван Бартошевський, довголітний професор Пастирського Богословя в львівськім ц. к. університеті, дістав ордер зелізної корони III. кляси.

— **Український кавалерійський полк.** Після донесеня „Русского Слова“ відказали ся недавно в Александрійську, губ. Херсон, українські кавалеристи відійти на фронт, доки їх не відділять в осібний полк. Коли їх волі не хотіли сповнити, вони присвоїли собі коні і потрібне оружє, вибрали команданта і самовільно уформували ся як український кавалерійський полк.

— **Український правничий конгрес в Києві.** Київський кореспондент укр. бюра доносить: Недавно відбув ся тут конгрес українських правників під проводом проф. Грушевського. Конгрес, що складав ся з 46 делегатів, заявив, що треба приступити негайно до цілковитої відnови законів, а саме на основі теперішнього стану науки і відповідно до правної свідомости народа та нової системи правління. Інтереси і права населення — говорить ся в принятій резолюції — домагають ся введеня судівництва в мові народа. Через те треба ввести українську мову в усіх судах і нотаріятах України; притім мусять бути запоручені права меншости. Конгрес рішив основати центральну судову організацію — Київський краєвий судовий комітет — який має ново основувані судові комітети в цілім краю тісно звязати з Радою.

— **Князь Вільгельм Від про Албанію.** Як довідує ся „Voss. Ztg. запротестував князь В. Від в пропамятнім письмі, яке він на днях вислав до осередних і невтральних правительств та визначнійших личностий, проти італійського проголошення протекторату над Албанією. Він обстоює свої власні права до албанського престола і зазначує, що свого завдання в Албанії не виконав тільки через італійські коварства.

— **Виплата належитостий за евіденційні коні.** Управнені до побору належитостий за евіденційні коні доставлені до війська ще в році 1914 з повітів недавно відзисканих повинні в цілі узискання виплати тих належитостий предкладати чим скорше з поданем без стемпля безпосередно до краєвої Дирекції скарбу в Бялій свої евіденційні карти вручені через поборові комісії або касові потвердження видані по датковими Урядами в місце там зложених евіденційних карт. В поданях належить подати докладний теперішний адрес управненого.

Коли управнені неприсутні а виплати належитостий домагати ся будуть члени їх родин, повинні до подань долучати повновласти заосмотрені підписами управнених нотаріяльно або судово легалізованими зглядно принайменше удостовірені через зверхну військову команду неприсутного або через судові ухвали кураторальні які управнюють убігаючих ся о виплату до підняття належитостий.

Коли віддавець коня відступив належитість, має особа увважаюча себе тепер за управнену, долучувати також документи виказуючі своє управнене.

Виплату буде заряджувати ся з цілим поспіхом в міру як то буде можливо через почтову касу ощадности грошевими листами або також асигнатами в податкових Урядах.

Виказуючим свою ідентичність або предкладаючим повизші документа буде ся кромі сего виплачувати належитости готівкою в Бялій.

— **Центральна У. Рада з приводу У. С. Стрільців**, полонених в часі російської офензиви, порушила питане, щоб їх не висилати, як инших полонених, на Сибір, а полишити на Україні (Р. С. з 11/VII).

— **Нові книжки проф. М. Грушевського** вийшли такі: „Українська Центральна Рада й її універсали перший і другий“, ц. 20 коп., „Переяславська умова України з Москвою 1654 року. Статї й тексти“, ц. 60 коп. Заповіджений вихід нового доповненого видання книги: „Ілюстрована історія України“. (Р. Г.).

— **З горішного Личакова.** Личаківська Польонія ликує з приводу мужного відпертя українських приступів на твердиню „polskości“ Яна Людвіґа. На Україні сум, глибока жалоба з сього приводу. Сідоглаві батьки в задумі похилили сиві голови сидять, думку думають, раду радять, бо отсе втратили в безкровавій боротьбі позицію, де кріпили серце і духа до патріотичної роботи промочуючи ряди — годи гортань благородним напитком з кори дубової і вербової заправленим сахарином і прозваним пивом, та природним вином з власних пана Яна винниць на Замарстинові.

Мабуть доведеть ся батькам чимчикати до каноси!

У великій людській менажерії витвореній сучасними подіями, найцікавійшою породою являють ся примірники, що поведенем і вдачою пригадують звісних симпатичних чорноногів, яких гандлярі тепер що раз менше доставляють на львівські торги.

Ся непочесна порода вмавляє в себе і силкуєть ся вмовити в других, що будім вони є „obrońcami polskiego charakteru miasta Lwowa“.

Рід свій сі мнимі оборонці виводять від швабів — кольоністів, (є і такі, що походять в простій лінії від шляхти єрусалимської). На нашій земли вони виросли, нашим потом і кровю викормили ся, між нами в пірє поросли, і на нас тепер гавкають, піною скаженини оплювують.

Ще дуже недавно теперішні оборонці мали далеко не польську орієнтацію і щойно під впливом політичних подій наступила у них „wymiana mózgów“ і зміна орієнтації.

Ми бачили, як в часі ворожої інвазії теперішні австрійські патріоти і оборонці польского характеру Львова перші чоломкали ся з Москалями, перші стали по російськи што—кати і какати, й какали ще якийсь час по інвазії для... безпеки...

Ми бачили ще де-що більше!

Найхоробрійшим з оборонців „polskości“ виступає сегодня шинкар Ян Людвіґ колишний німецький кольоніст. Перед війною роблячи інтереси на українській клієнтелі, сей панок примилював ся до Українців, в часі інвазії і нагінки на Українців було инакше, тепер він „ізобилія“ захорів на „Hydropsia—furialalis—ukrainica“ щей причот свій сею поганою недугою заразив.

Щось не гаразд мусить бути з „polskim charakterem miasta Lwowa“ коли братія таких „błędnych rycerzy“ в кадри оборонців звербувала.

Яким Кріп.

ПОМЕРЛИ.

Иосиф Петрушевич, ем управитель школи, властитель реальности в Новици під Калушем помер в середині липня с. р., пораженний в час шаліючої там битви ґранатом, в 87 р. житя. Покійний брав участь в молодім віці як офіцир в австрійсько італійській війні 1859 р., а відтак посвятив ся учительству і осів на стало в Новици. Тихої і смирної вдачі, а при тім щирий, характерний і інтелігентний позискав собі найповнійше довіре у народа доокрестних сіл і був через довгі роки їх вихователем і правдивим отцем. Його слово і ради були для тамошних людий святі. Заразом був покійний специялістом в огородництві, удержував в своїм городі школу добірних щеп і ярин, а діставши за сю працю много признань з ріжних вистав, причинив ся до поширеня ліпшого садівництва в своїй сторові і до піднесения її добробуту. Так зійшов зі світа праведник, що ніколи не висував ся вперед, а за те тихо і тим ревнійше трудив ся для своїх. Хоч час, в котрім Покійний повинчив своє житє був для села страшний, однак вся громада зібрала ся на похорон і з щирим жалем віддала послідну прислугу.

ОПОВІСТКИ.

Второк, дня 28. серпня 1917.

Нині: 28. серпня гр.-кат. Усп. Пр. Д. М., римо-кат.

Завтра: 29. серпня гр.-кат. Пер. Обр. Г., римо кат. Усік. г. І. Кр.

○ З Дирекції ц. к. ґімназії з українською викладовою мовою в Перемишли: Вписи будуть відбувати ся в днях 30., 31. серпня і 1. вересня, вступні іспити до приготовляючі і до І. кляси 1. вересня, поправчі іспити 30. і 31. серпня. Шкільний рік зачне ся 3. вересня торжественним богослуженєм а шкільна наука 4. вересня (одно і друге о 8 годині). Нові і чужі ученики мають предложити при вписі метрику, посвідку щіплення віспи і послїдне шкільне свідоцтво. Вступні іспити до висших кляс будуть відбувати ся від 5.—15. вересня.

Питомці бурс, Інститута і Дешевої кухні мають привезти по змозі як найбільше віктуалів. — Директор Алиськевич.

○ В укр. Семинарії учит. жін. СС. Василіянок в Яворові розпічне ся рік шкільний дня 6. н. ст. вересня торжественним Богослуженєм о год. 8 рано. Вписи, іспити приватні і вступні відбувати ся будуть на днях 4 і 5. вересня 1917. — Дирекція. 3—3

З австрійського звідомленя.

На Італійськім фронті:

Одинайцята битва над Сочею тревае дальше. Ворожі наступи звертали ся кількакратно проти наших лїній на високорівні Байнзіцца-Гайліґенґайст і на північ від Гориції. Дуже завзяту боротьбу вели на схід від Ауцци стирійський полк 47, далматинський 37 п. стрільців і инші війська, які з успіхом ішли проти ворога, а також на Монте Сан Габріеле ішли горячі бої.

На Красї тільки перестрілки полевих сторожий.

Зістрілено 3 італ. летунів.

З головної німецької кватири.

З дня 27. серпня.

На західнім фронті:

Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта:

У Фляндрії зросла над вечером артилерійна борба на Побережі та між Ізерою й Lys і тревала й через ніч. Нині рано рушило більше сильних англійських вивідних відділів проти наших становищ; вже в дорозі завернено їх. — Від каналу La Basse до Lens по сильнім артилерійнім підготованю слїдували нагальні англійські наступи на північнім заході від Lens; вони зломились серед важких втрат. Сутички на передполю наших становищ на захід від Le Catelet тривали цілий день зі змінними успіхами. Коло фільварків Malakoff і Cologne мав неприятель місцеві успіхи: його проби поширити здобутки не повелись.

Ротмістр Рітгофен зістрілив свого 59-ого противника.

Східний фронт:

Фронт баварського князя Леопольда:

На північний захід від Якобштадт покинули Росіяни деякі становища на південнім березі Двини; ми обсадили їх. Коло Баранович і на південний захід від Луцка віджив огонь; коло Гусятина здавила наша артилерія пробу російського наступу.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

Наступом німецькі війська виперли Румунам становища на узгірях на північний захід від Совеї. Нагальні протинаступи ворога не повелись.

На фронті Макензена і Македонським. Ніяких значних подій.

Перший генеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.